

Lehen Hezkuntza 3.zikloa

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 4+1 / Ondoren 1

IKASGAIA	GAI EKOSOZIALAK	INGURUMEN-POLITIKAK
Natura, gizarte eta kultura ingurunearen ezagutza	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eko-Mendekotasuna ➤ Biosferaren funtzionamendua ➤ Zibilizazio-Krisia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ura ➤ Hondakinak ➤ Kontsumoa ➤ Biodibertsitatea ➤ Ohitura jasangarriak ➤ Aldaketa klimatikoa

Ikas egoeraren markoa

TESTUINGURUA. Txingudiko paduran, espezie guztiak elikadura-sare konplexu baten bidez konektatuta daude. Katebegi bati kutsadurak edo klima-aldaketak eragiten badiote, ekosistema osoak jasaten ditu ondorioak. Harreman horiek ezagutzea funtsezkoa da biodibertsitatea babesteko eta hain baliotsua den ingurune natural horren kontserbazioa bermatzeko.

Abiapuntua

*Zer dira ekosistemak?
Zergatik dira garrantzitsuak?
Zer dira elika-kateak?
Zer gertatuko litzateke elika-kate bateko elementu bat kenduko bagenu?
Eta elementu bat gehituko bagenu?*

AZKEN EKOIZPENA EDO PRODUKTUA.

Txingudiko padura esploratu eta haren ingurunea ezagutu ondoren, kate trofiko propioa sortuko dute, eta klima-aldaketa eta kutsadura bezalako erronkei nola aurre egin jakingo dute, ekosistemaren oreka zaintzen laguntzeko.

HELBURU KONPETENTZIALAK

- Txingudiko habitat nagusiak bereiztea.
- Ekosistema baten barruan izaki bizidunen arteko harremanak identifikatzea.
- Kate trofikoaren funtzionamendua eta kanpoko faktoreek oreka naturalean nola eragin dezaketen ulertzeko.
- Elikadura-kateko aldaketen kausak eta ondorioak aztertzea.
- Giza ekintzek ekosistemetan duten eraginari buruz hausnartzea.
- Ingurumena babesteko erantzukizuna eta konpromisoa sustatzea.
- Pentsamendu kritikoa garatzea, padurako kausak eta ondorioak aztertuz eta aztertuz.
- Ingurumena kontserbatzeko konpromisoak hartzea.

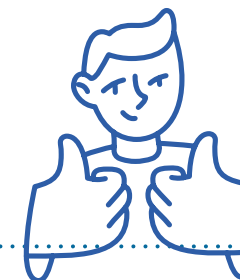
Curriculumaren zehaztapenak

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

FUNTZ. KONP.	DES.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD KPSII HK EK	1, 2, 3 1, 2 1, 2, 6 1, 2 4 4 1, 3	2. Galdera zientifiko errazak planteatzea eta erantzutea, pentsamendu zientifikoaren berezko teknikak eta tresnak erabilita, eta jakintza desberdinak elkarrekin konektatuz, ingurune naturalean, sozialean eta kulturean gertatzen diren gertaerak eta fenomenoak interpretatzeko eta azaltzeko.	2.1. Ingurune natural, sozial edo kulturalari buruzko galderak eta aurreikuspen arrazoituak egitea, eta jakin- mina agertu eta mantentzea. 2.3. Esperimentu gidatuak diseinatu eta egitea, ikerketak hala eskatzen duenean, arakatzeko teknikak eta ereduak erabiliz eta tresna eta gailu egokia segurtasunez baliatuz, eta behaketa eta neurketazehatzak egin eta behar bezala erregistratzea.	A.Kultura zientifikoa 1. Jarduera zientifikoaren hastapenak - A1.4. Ikerlanaren berezko estrategiak, honako hauekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak: jakin-mina, interesa, zorroztasuna eta zehaztasuna, sormena, pentsamendu kritikoa, ahalegina eta autonomia lan pertsonalean, eta jarrera arduratsu eta aktiboa zereginetan, banakakoetan zein taldekoetan; genero-ikuspegia kontuan hartuta. 2.Bizitza gure planetan - A2.1 Gizakiaren bizi-funtzioen oinarrizko alderdiak ikuspegi integratu batetik: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziea betikotzea. - A2.2. Izaki bizidunen oinarrizko egiturak: zelulak, ehunak, organoak, aparatuak eta sistemak; eta izaki bizidunaren funtzionamendurako elkarrekiko duten erlazioa. - A2.3. Pubertaroak eta nerabezaroak berekin dakartzaten aldaketa fisikoak, emozionalak eta sozialak; horiek norberarengan zein besteengan modu positiboan onartzea hezkidetza-testuinguru batean. Hezkuntza afektibo-sexuala. - A2.5. Jokabide osasungarri eta jasangarriak, osasun fisiko, emozional eta sozial egokia sustatzen dutenak, eta halakorik ezaren ondoriozko arriskuak eta gaixotasunak: estresaren eta ziurgabetasun-egoeren kudeaketa. Kontsumo arduratsua eta jasangarria, loaren higieena, aisialdiaren kudeaketa, gailu digitalen erabilera egokia eta gizarte-harreman osasungarriak sustatzeko estrategiak, adikzioen ondorio kaltegarriak pertsonen garapenean eta kontsumoaren prebentzioa: tabakoa, alkohola eta beste substantzia batzuk. Lehen laguntzak.
HKK KE STEM KD EK KPSII HK KAKK	1, 2, 3 1, 2 1, 2, 3, 4, 6 1, 2, 3, 5 1, 2, 3 3, 4, 5 1, 4 4	3. Arazo-egoerak diziplinarteko proiektuen bidez ebaztea, diseinu-pentsamendua eta pentsamendu konputazionala erabiliz, premia zehatzei erantzungo dien produktu sortzaile eta berritzaile bat lankidetzan sortzeko.	3.3. Diseinu-problema bati soluzioa emango dion azken produktu bat taldean garatzea, zenbait prototipo edo soluzio digital probatuz eta tresna, gailu, teknika eta material egokiak modu seguruan erabiliz. 3.4. Diseinu-proiektuen emaitzak jakinaraztea, mezua eta formatua entzuleei egokituz, emandako urratsak azalduz, prototipo edo soluzio digital horrek proiektuaren baldintzak zergatik betetzen dituen justifikatuz eta etorkizuneko proiektuetarako erronka posibleak proposatu.	

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

FUNTZ. KONP.	DES.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	GINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD EK HK KPSII KAKKI	1, 3 1, 2 1, 2, 4, 5, 6 1 1 1, 4 4 1, 2	5. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeo elementu edo sistemen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, eta horien antolamendua eta propietateak deskribatzea, eta haien arteko harremanak ezartzea, kultura- eta natura-ondarearen balioa ezagutzeko eta hura kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzei ekiteko, erabilera arduratsua eta iraunkor baten bidez.	<p>5.1. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeo elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak identifikatzea eta aztertzea, ikerketa-metodologiaren bidez, tresna eta prozesu egokiak erabiliz eta emaitzak jakinaraziz.</p> <p>5.2. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeo elementuen arteko konexio errazak egitea, haien artean sortzen diren harremanak ulertzen direla erakutsiz.</p> <p>5.4. Natura- eta kultura-ondarea kontserbatzeko eta hobetzeko jarrerak baloratzea, babestea eta erakustea, iraunkortasunaren aldeko konpromisoak eta jokabideak islatuko dituzten proposamenak eta ekintzen bidez.</p>	<p>C. Gizarteak eta lurraldeak</p> <p>4. Kontzientzia ekosoziala</p> <ul style="list-style-type: none"> - C4.1. Klima-aldaketa tokikotik globalera: kausak eta ondorioak. Arintzeko eta egokitzeko neurriak. - C4.2. Erantzukizun ekosoziala. Pertsonen, gizartearen eta naturaren arteko erlazioak eta ekomendetasuna. Enpresen erantzukizun sozial eta ekologikoa. - C4.3. Garapen jasangarria. Giza jarduera espazioen gainean eta baliabideen ustiapena. Jarduera ekonomikoa eta aberastasunaren banaketa: gizarte- eta eskualde-desberdintasuna munduan eta Espainian. Garapen Jasangarrirako Helburuak. - C4.4. Bizi-ohitura jasangarriak. Kontsumo arduratsua, uraren eta energiaren erabilera, mugikortasun jasangarria eta hondakinen kudeaketa.*Eredu ekonomiko berria bat: ekonomia berdea/zirkularra. Garapen jasangarrirantz. Ondasunetako, finantzaketako eta laneko merkatuen eragina herritarren bizitzan eta ekosistemetan (estraktibismoa). Eragile ekonomikoak eta lan-eskubideak genero-ikuspegitik (ekofeminismoa). Zergen balio soziala. Enpresen gizarte- eta ingurumen-erantzukizuna. Publizitatea, kontsumo arduratsua (beharrak eta nahiak) eta kontsumitzailearen eskubideak. - C4.5. Bizitza jasangarria: planetaren gehieneko mugak eta baliabideen agortzea. Aztarna eta zor ekologikoa.
HKK KE STEM KD KPSII HK EK KAKK	1, 2, 3, 5 1, 2, 3 1, 2, 5, 6 2, 3, 5 4 1, 2, 3, 4 1, 2, 3 1	6. Gizakiak ingurunean egiten duen esku-hartzearen kausak eta ondorioak kritikoki aztertzea, maila soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz eta pertsonen eta planetaren errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin kontsekuenteak diren ohitura iraunkorrak praktikan jarritz, arazoei aurre egiteko, konponbideak bilatzeko eta konponbidean banaka eta elkarlanean jarduteko gaitasuna garatzeko.	<p>6.1. Giza interakzioaren kausak eta ingurunean dituen ondorioak kritikoki aztertzea, alderdi soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz, eta problemak identifikatuz. Bizitza iraunkorraren kontzientzia transferitzea, planetak dituen arazoentzako irtenbideak bilatzeko eta bere ingurunean jendaurrean jakinarazteko.</p> <p>6.2. Jarrera ekintzailea erakustea arazo ekosozialei aurre egiteko proposamenak bilatu, kontrastatu eta ebaluatzean, banaka eta taldean soluzio arrazoituak emanaz.</p>	

Ikuspegi ekosoziala

2. Biosfera gurtzea. Biodibertsitatearen eta ekosistemen garrantzia baloratzea. Natura gizakiek kontrolatu eta ustiatzeko existitzen dela dioen ideiarekin ikuspegi kritikoa izatea. Antropozentrismoa ezentziaz igarotzea.

4. Lurreko biziaren funtzionamenduaren oinarriak ezagutzeko: zikloak ixtea, eguzki-energia erabiltzea, aniztasuna areagotzea eta lankidetzaren maximoa.

6. Bizi dugun zibilizazio-krisiaren egoera onartzea.

2.1. Beren ingurune naturalean bizi diren izaki bizidunen aniztasunaren edertasunari balioa ematea.

2.2. Biodibertsitatea babesteko ekintzak burutzea.

2.3. Gizakiak natura kontrolatu dezakeela edo kontrolatu behar duela dioen ideiarekin aurrean ikuspegi kritikoa adieraztea.

4.1. Ekosistema desberdinagoek kontrako egoerak jasateko gaitasun handiagoa dutela erakusten duten adibideak jartzea, hain desberdinak ez direnek baino.

4.2. Espezie jakin batzuen arteko lehiatik harago, bizitza osoa oso antolatua, koordinatua eta kooperatiboa dela erakustea.

6.1. Krisi ekologiko eta sozialerako irtenbideak abian jartzearen garrantzia adieraztea.

6.2. Klima-aldaketa, energia-krisia eta krisi materiala eta biodibertsitatearen galera gizarte-inpaktuak dituzten arazo gisa identifikatzea.

- * Natura zaintzearen garrantzia.
- * Edertasuna izaki bizidunen aniztasunean eta oreka ekosistemikoetan.

- * Lurreko biziari eusteko oinarriko funtzioak: fotosintesia eta materiaren zikloak ixtea, bakterioen, onddoen eta ornogabeen ekintzaren bidez.
- * Biodibertsitatea eta interkonexioak maximizatzea, bizitzaren segurtasunerako oinarriko mekanismo gisa.
- * Espezieen arteko lankidetzaren maximoa, Lurreko baliabide mugatuak ahalik eta gehien aprobetxatzeko eta bizitza osoa zabaltzeko.

- * Klima-aldaketa, energia-krisia eta krisi materiala, eta biodibertsitatearen galera gizarte-inpaktuak dituzten arazo gisa.

<p>7. Klima-aldaketa zer den, horren arrazoiak, ondorioak eta konponbideak ezagutzea.</p>	<p>7.1. Klima-aldaketa zertan datzan azaltzea.</p> <p>7.2. Klima-aldaketaren ondorio batzuk zerrendatzea.</p> <p>7.3. Irtenbide indibidualak, komunitarioak eta sozialak diseinatzea. Klima-aldaketarekin lotuta sortzen diren arazoaren aurrean.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Klima-aldaketaren ondorioak: muturreko fenomeno meteorologikoak (lehorteak, uholdeak, bero-boladak, suteak etab.). * Klima-aldaketaren aurkako neurriak maila indibidualean: motordun mugikortasuna murriztea, dieta begetarianoak eta gertukoak, kontsumoaren urritasuna, etab. Neurri eraginkorragoak eta irismenaren balorazioa.
<p>11. Arazoen oinarrian dauden krisi ekologiko eta sozialerako irtenbideak balioestea.</p>	<p>11.1. Ingurune hurbilenean krisi ekologiko eta soziala konpontzen lagunduko duten ekintzak egitea.</p> <p>11.2. Naturaren funtzionamenduan modu harmonikoan txertatzen diren bizimoduak hartzea eta erakustea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Identitatea eraikitzea, ez bakarrik gauza indibidual gisa, baita kolektibo gisa eta identitate ekozentriko gisa ere (ekosistema baten zati gisa).

Euskal Autonomia Erkidegoko curriculumaren konpetentzia esparruarekin lotura zuzena izateaz gain, dimentsio ekosoziala indartu nahi izan dugu gure ikas esperientzietan. Horretarako, FUHEMek (Fundación Benéfico-Social Hogar del Empleado) proposatutako ikaskuntza ekosozialak ere sartu dira modu osagarrian. Begirada ekosozialaren integrazioan erreferentea da FUHEM.

Lehen Hezkuntza 3.zikloa

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 4+1 / Ondoren 1

Metodologia

ESTRATEGIA

EREDU PEDAGÓGIKOAK:

Arazoetan
oinarritutako
ikaskuntza

Ikaskuntza
kooperatiboa

Ikaskuntza
komunitatea

ESTRATEGIA EKOSOZIALAK

Ikuspegi
sozioafektiboa

Ekintzarako
ikaskuntza

Ezagutzaren
eraikuntza
kolektiboa

Ikaskuntza
aktiboa

Inklusioa

Ikuspegi holistiko
eta kritikoa

TEKNIKAK

OHIKOAK:

Digitalak

Solasaldia

Tailerrak

Entzute
kolektiboa

Txoko edo
inguruneak

Azalpenak talde
handietan

EZOHIKOAK:

Museoa

Besteak

(Babestutako
eremuak)